

EK- Pan Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kuralları Revizyonu Kapsamında

Çapraz Kümülasyon İmkanları

(1 Ocak 2026 itibarıyla)

Türkiye açısından pan-Avrupa-Akdeniz (PEM – Pan Euro Mediterranean) bölgesindeki serbest ticaret anlaşmaları (STA) kapsamında uygulanabilir olan çapraz menşe kümülasyon imkanları aşağıda özetlenmektedir.

İlk tablo, ilgili STA ortakları arasında geçerli olan menşe kurallarını; ikinci tablo, ilgili STA'lar kapsamında çapraz menşe kümülasyonu uygulamasının başlangıç tarihlerini gösterir.

C: Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon'un 2012 yılındaki metni esas alınarak belirlenmiş olan menşe kurallarını veya Konvansiyon'dan önce mevcut olan menşe protokolleri kapsamında geçerli olan menşe kurallarını,

R: Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 sayılı Kararı kapsamı tercihli menşe kurallarını,

T: Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 sayılı Kararı kapsamı tercihli menşe kurallarına dayanan ve ilgili taraf ülkeler arasındaki menşe protokolleri kapsamında geçerli olan menşe kurallarını,

2012 kuralları: "C" ifadesinde belirtilen menşe kurallarını,

2023 kuralları: "R" veya "T" ifadesinde belirtilen menşe kurallarını,

AKÇT: Türkiye ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını,

Tarım: Türkiye – Avrupa Birliği tarım ürünleri hakkında ticaret rejimine ilişkin 1/98 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı ile oluşturulan tercihli düzenlemeyi ifade eder.

Ülke/Topluluk Adları ve Kısaltmaları:

- Türkiye: TR
- Avrupa Birliği: EU
- EFTA: İsviçre (CH), Lihtenştayn (LI), Norveç (NO) ve İzlanda (IS)
- Faroe Adaları (FO)
- Mısır (EG)
- Fas (MA)
- Filistin (PS)
- Tunus (TN)
- Arnavutluk (AL)
- Bosna-Hersek (BA)
- Kosova (KO)
- Karadağ (ME)
- Sırbistan (RS)
- Kuzey Makedonya (MK)
- Gürcistan (GE)
- Moldova (MD)

TÜRKİYE PEM MATRİSİ

		EFTA ülkeleri				Akdeniz ülkeleri					Batı Balkan ülkeleri							
	EU	CH (+LI)	IS	NO	FO	EG	MA	PS	TN	TR	AL	BA	KO	ME	MK	RS	MD	GE
EU		R	R	R	R	R/T	R/T	R/T	R/T	R ¹	R	R	R	R	R	R	R	R
CH (+LI)	R		R	R	C	C	C	C	C	R	R	R		R	R	R	R	R
IS	R	R		R	C	C	C	C	C	R	R	R		R	R	R	R	R
NO	R	R	R		R	C	C	C	C	R	R	R		R	R	R	R	R
FO	R	C	C	R						R								
EG	T/R	C	C	C			C		C	C								
MA	T/R	C	C	C		C			C	T/R								
PS	T/R	C	C	C						R								
TN	T/R	C	C	C		C	C			C								
TR	R ⁽¹⁾	R	R	R	R	C	R/T	R	C		C	R	R	R	R	C	C	R
AL	R	R	R	R						C		R	R	R	R	R	R	
BA	R	R	R	R						R	R		R	R	R	R	R	
KO	R									R	R	R		R	R	R	R	
ME	R	R	R	R						R	R	R	R		R	R	R	
MK	R	R	R	R						R	R	R	R	R		R	R	
RS	R	R	R	R						C	R	R	R	R	R		R	
MD	R	R	R	R						C	R	R	R	R	R	R		
GE	R	R	R	R						R								

¹ AKÇT Anlaşması ile 1/98 sayılı OKK kapsamına giren tarım ürünlerinin ticaretine ilişkin tercihli menşe kurallarını gösterir.

TÜRKİYE PEM MATRİSİ (çapraz kümülasyon uygulama tarihleri)

	EU	CH (+LI)	IS	NO	FO	EG	MA	PS	TN	TR	AL	BA	KO	ME	MK	RS	MD	GE
EU		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025
CH (+LI)	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	1.1.2006	1.8.2007	1.3.2005	1.5.2016	1.6.2005	(R)1.01.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.4.2025	(R) 1.1.2025
IS	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	1.11.2005	1.8.2007	1.3.2005	1.5.2016	1.3.2006	(R)1.01.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.01.2025	(R) 1.1.2025
NO	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2026	1.8.2007	1.3.2005	1.5.2016	1.8.2005	(R)1.01.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R)1.01.2025	(R) 1.1.2025
FO	(R)1.01.2025	1.1.2006	1.11.2005	(R) 1.1.2026						(R)1.01.2025								
EG	(T/R) 11.3.2025	1.8.2007	1.8.2007	1.8.2007			6.7.2006		6.7.2006	1.3.2007						(C) 1.09.2025		

MA	(T/R) 2.10.2025	1.3.2005	1.3.2005	1.3.2005		6.7.2006			6.7.2006	(T/R) 1.1.2026								
PS	(T/R) 1.1.2026	1.5.2016	1.5.2016	1.5.2016						(R) 1.1.2026								
TN	(T/R) 1.3.2025	1.6.2005	1.3.2006	1.8.2005		6.7.2006	6.7.2006			1.7.2005								
TR	AKÇT: (R) 1.1.2026 TARIM: (R) 1.1.2026	(R) 1.01.2025	(R) 1.01.2025	(R) 1.01.2025	(R) 1.01.2025	1.3.2007	(R/T) 1.1.2026	(R) 1.1.2026	1.7.2005		(C) 3.05.2021	(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2026	(C) 1.6.2019	(C) 1.10.2017	(R) 1.1.2026
AL	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025						(C) 3.05.2021		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	
BA	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025						(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	
KO	(R) 1.1.2025									(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	

ME	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025						(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	
MK	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025						(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025
RS	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(C) 1.09.2025				(C) 1.6.2019	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025
MD	(R) 1.1.2025	(R) 1.4.2025	(R) 1.01.2025	(R) 1.01.2025						(C) 1.10.2017	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	
GE	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025						(R) 1.1.2026								

(1) Türkiye – AB Gümrük Birliği kapsamına giren eşya için 27 Temmuz 2006 tarihi itibarıyla çapraz menşe kümülasyonu uygulanabilir.